

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
08/1497

Dato
11 NOV 2014

**BKK Nett AS – 420 kV kraftledning Mongstad – Kollsnes.
Klage på tillatelse til massedeponi og samtykke til ekspropriasjon for
rettigheter for adkomst og skogsrydding – vedtak**

Olje- og energidepartementet (departementet) viser til klage fra Lindås kommune på NVEs vedtak av 11. juli 2014 om tillatelse til å etablere et massedeponi ved Mjåsundet i Lindås kommune.

Videre viser departementet til klager fra Hege Edvardsen Lillestøl (Lillestøl) og Steinar Gislie Haugland (Haugland) på NVEs vedtak av samme dato om ekspropriasjonstillatelse for rettigheter til bruk av eksisterende vei, adkomst og skogrydding.

Bakgrunn

BKK Nett AS (BKK) søkte 17. oktober 2007 om anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 for ny kraftledning mellom Mongstad og Kollsnes. Kraftledningen skal bygges som et 420 kV-anlegg, men inntil videre drives med 300 kV spenning. Det ble samtidig søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse.

Departementet ga den 22. juni 2012 BKK anleggskonsesjon til bygging og drift av en ny 420 kV-kraftledning mellom Kollsnes og Lindås transformatorstasjoner. BKK fikk samtidig samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for gjennomføring av tiltaket basert på søknaden av 17. oktober 2008. Departementets vedtak av 22. juni 2012 ble etter klage stadfestet ved kgl.res 1. mars 2013. Søknaden om forhåndstiltredelse ble stilt i bero inntil skjønn var begjært.

BKK begjærte skjønn 20. juni 2013. Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange ba på vegne av BKK i brev av 11. februar 2014 om samtykke til forhåndstiltredelse. Ved departementets vedtak av 26. februar 2014 fikk BKK samtykke til forhåndstiltredelse basert på konsesjonsvedtaket av 22. juni 2012.

Den 20. desember 2013 søkte BKK NVE om utvidet ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for ytterligere rettigheter på eiendommer som vil bli berørt av nødvendige inngrep i forbindelse adkomst og rigg/anleggsplasser. Disse eiendommene ble ikke varslet i forbindelse med den opprinnelige konsesjons- og ekspropriasjons-søknaden.

Den 31. januar 2014 søkte BKK også om konsesjon til å bygge en permanent vei i Kuvågen, et massedeponi ved Mjåsundet og om omlegging av en eksisterende 22 kV kraftledning ved Kollsnes.

Ved NVEs vedtak av 11. juli 2014 fikk BKK samtykke til utvidet ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for gjennomføring av 420 kV-kraftledningen. Dette er inngrep som bruk av eksisterende vei/adkomst og parkeringsplass, samt adkomst i anledning skogrydding.

Ved NVEs vedtak av samme dato fikk BKK konsesjon til å bygge et massedeponi ved Mjåsundet i Lindås kommune, en anleggsvei ved Kuvågen i Radøy kommune og flytting av eksisterende 22 kV kraftledning Kollsnes-Blomøy i Øygarden kommune.

NVEs vedtak av 11. juli 2014 om ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for gjennomføring av 420 kV-kraftledningen ble påklaget av grunneierne Lillestøl (gnr./bnr. 26/7) og Haugland (gnr./bnr. 25/8) i brev av 30. juli 2014 ved Advokatfirmaet Harris.

NVEs vedtak om konsesjon til bygging av massedeponi ved Mjåsundet ble påklaget av Lindås kommune i brev av 14. august 2014.

I vedtak av 16. september 2014 samtykket NVE til ekspropriasjon for etablering av massedeponi ved Mjåsundet og flytting av eksisterende 22 kV kraftledning Kollsnes-Blomøy. Dette vedtaket er ikke påklaget.

NVE tok ikke klagen til følge og oversendte sakene til departementet i brev av 30. september 2014.

Departementets vurdering

Ekspropriasjon

BKK har i medhold av oreigningslova § 2 pkt. 19 søkt om tillatelse til ekspropriasjon av ytterligere nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive en ny 420 kV-kraftledning mellom Lindås og Kollsnes transformatorstasjon, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport i forbindelse med bygging, drift og vedlikehold av anleggene.

Oreigningslova § 2 pkt. 19 gir hjemmel til å ekspropriere så langt det trengst til eller for:

... varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjon og andre elektriske anlegg.”

For at det skal kunne gis ekspropriasjonstillatelse må fordelene ved tiltaket utvilsomt være større enn ulempene, jf. ervervslova § 2 annet ledd. Hvorvidt det skal gis samtykke til ekspropriasjon i dette tilfellet beror på en interesseavveining mellom ulempene ved bruk av eksisterende vei/adkomst og parkeringsplass, samt adkomst i anledning skogrydding og fordelene ved at BKK får bygge kraftledningen uavhengig av rettighetshavernes samtykke.

Lillestøls eiendom (gnr./bnr. 26/7)

BKK har behov for å sikre rettighet til bruk av eksisterende vei til personaltransport og lettere utstyr. Rettigheten skal sikres for bruk i anleggsfasen, samt ved senere drift, vedlikehold og fornyelse av linjen. BKK har videre behov for å etablere parkeringsplass, samt rett til ferdsel over eiendommen i terrenget.

BKK har under detaljprosjekteringen oppdaget at det er behov for å sikre tilkomst til linjetraseen på tvers av eiendomsgrenser vestover i anledning skogrydding. Ved uttak av tømmer er det behov for å sikre ferdselsrettigheter over de eiendommene som ligger mellom linjen og veien i vest. Det er behov for å sikre rett til bruk av skogsveier, samt rett til å kjøre over utmark, innmark og generell terrengtransport.

Lillestøl anfører at BKK ikke har oppfylt kravet om å forsøke å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere. BKK har ikke villet signere avtale før grunneier samtykket til forhåndstiltredelse. Videre anfører klageren at det var igangsatt forhandlinger, og at partene var enige muntlig om en avtale som dekket BKKs behov. BKK ville senere ikke signere dette og det ble ikke signert på en forhåndstiltredelse. Lillestøl mener også at ekspropriasjonssøknaden ikke er spesifikk nok med hensyn til hvilke rettigheter det søkes om, både hva gjelder bruk av eksisterende vei/parkeringsplass og adkomst i anledning skogrydding.

Til klagen fra Lillestøl skriver BKK at de har behov for tilkomst til ledningen i tverretningen. Opprinnelig planla selskapet å parkere i adkomstveien til eiendommen og bevege seg i terrenget til ledningen, noe grunneier fryktet ville gi mye tråkk nær bygningene. BKK er positive til å etablere et par midlertidige parkeringsplasser som foreslått av grunneier, men mener at grunneierens forslag til erstatning for biloppstillingsplassene langt overstiger det andre grunneiere vil få betalt. Det var ikke mulig å inngå arbeidsavtale med grunneier i påvente av slutføring av forhandlinger om minnelig avtale. BKK valgte derfor å søke om ekspropriasjon til rettighetene for å sikre fremdriften i prosjektet. Selskapet mener at søknaden angir hvilke rettigheter det er aktuelt å erverve fra Lillestøl. Endelig spesifisering av hvilke rettigheter som vil benyttes, vil bli fremlagt for skjønnsretten.

Departementet legger til grunn at det er en forutsetning for bygging og drift av den nye kraftledningen at det gis tillatelse til de inngrepene BKK nå har søkt om ekspropriasjonstillatelse for. BKK skriver i søknaden at de har behov for å sikre rettighet til bruk av eksisterende vei til personaltransport og transport av lettere utstyr. Rettigheten skal sikres for bruk i anleggsfasen, samt ved senere drift, vedlikehold og fornyelse av linjen. Eiendommen vil etter det opplyste ikke blir berørt av selve kraftledningen, men det vil være behov for å sikre tilkomst over eiendommen for å komme frem til linjen. For denne eiendommen søkes det om rett til å benytte eksisterende vei, etablere parkeringsplass, samt rett til ferdsel over eiendommen i terrenget.

Det vil alltid være noe usikkerhet knyttet til de spesifikke behovene og omfanget av inngrep før anleggsarbeidet er detaljplanlagt og igangsatt. Det må derfor være rom for at behovene endres. Omfanget av inngrep på eiendommen avhenger blant annet på entreprenørens behov, og det er ikke klarlagt i detalj. BKK har uttalt at grunneierne tas med på råd og informeres når løsninger skal velges, noe departementet klart forutsetter. Departementet er enig med BKK at inngrepene er tilstrekkelig beskrevet til at det kan gis samtykke til ekspropriasjon.

Departementet legger til grunn at BKK har forsøkt å komme til enighet med grunneier Lillestøl, men at partene ikke er blitt enige om erstatning for inngrepene. Av hensyn til fremdriften, har BKK valgt å søke om ekspropriasjonstillatelse for inngrepene. I slike saker kan det være vanskelig å komme til minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere. For å sikre en forsvarlig fremdrift, kreves det derfor ikke at utbygger verken igangsetter eller avslutter forhandlingene før det gis samtykke til ekspropriasjon.

Selv om klageren blir direkte berørt av inngrepene det søkes om ekspropriasjonstillatelse til, vurderes inngrepene som relativt små for grunneier og rettighetshaver. Etter departementets vurdering har det ikke fremkommet nye forhold som tilsier noen endringer av NVEs ekspropriasjonsvedtak av 11. juli 2014.

Departementet vurderer at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved bygging av kraftledningen utvilsomt vil være overveiende i forhold til skader og ulemper som påføres klageren. Det vises til departementets vedtak av 22. juni 2012 hvor BKK ble gitt endelig konsesjon til bygging og drift av ny 420 kV kraftledning mellom Kollsnes og Lindås. I dette vedtaket ble kraftledningen funnet samfunnsmessig rasjonell og med klart større fordeler enn ulemper, jf. energiloven § 1-2.

Vilkårene for å gi ekspropriasjonstillatelse er dermed oppfylt, jf. oreigningslova § 2 annet ledd.

Hauglands eiendom (gnr./bnr. 25/8)

Haugland anfører at det er uklart hva BKKs søknad konkret betyr for eiendommen hans. Dette har gjort det umulig å komme med merknader som kan være avgjørende

for den interesseavveining som foretas. Videre skriver han at han ga tiltredelseserklæring for at BKK kunne tiltre nødvendig grunn og rettigheter nødvendig for tiltak etter konsesjons- og ekspropriasjonsvedtak i departementets vedtak av 22. juni 2012. Imidlertid er det ikke gitt tiltredelse til å tiltre nødvendig grunn og rettigheter for den foreliggende søknaden om ekspropriasjon. For øvrig viser Haugland til klagegrunnene som er anført av Lillestøl.

I BKKs kommentarer til denne klagen skriver selskapet at når det gjelder ekspropriasjon til nødvendige rettigheter på Hauglands eiendom, ble dette endelig avgjort i departementets vedtak av 22. juni 2012, der Haugland var part. BKK skriver at det skyldes en feil at klageren er inntatt som part i den utvidende søknaden om ekspropriasjon, da nødvendige rettigheter over denne aktuelle eiendommen allerede var omfattet av det opprinnelige ekspropriasjonsvedtaket. Grunneier har etter at denne ekspropriasjonssøknaden ble sendt, signert tiltredelse på de vilkår som fremgår av ekspropriasjonstillatelse innvilget av departementet i vedtak av 22. juni 2012. Han har således også samtykket til tiltredelse av de rettigheter som gjelder i NVEs vedtak av 11. juli 2014.

Departementet tar til etterretning BKKs opplysninger om at det ikke er behov for samtykke til ekspropriasjon for Hauglands eiendom da dette ble endelig avgjort i departementets vedtak av 22. juni 2012. I dette vedtaket ga departementet BKK rett til å ekspropriere *"nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder nødvendige rettigheter for lagring, atkomst og transport."* Videre fikk BKK rett til *"rydding av skog i traseen i driftsfasen"* og *"uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget."*

Departementet forstår det dit hen at BKK derfor ikke i denne omgang søker om ekspropriasjonstillatelse for Hauglands eiendom utover det som ble avklart etter vedtaket fattet 22. juni 2012. Det er en feil at Haugland er oppført som part i BKKs søknad av 20. desember 2013. Departementet ser det dermed slik at BKK har trukket søknaden av 20. desember 2013 for så vidt gjelder Hauglands eiendom. Klagen er dermed blitt gjenstandsløs og vil derfor ikke bli realitetsbehandlet.

Konsesjon til massedeponi ved Mjåsundet

Lindås kommune klager på tillatelsen til å etablere et massedeponi ved Mjåsundet. Kommunen begrunner klagen sin med at de har startet opp arbeidet med en kommunedelplan for massehåndtering i Mongstadorrådet, som blant annet vil omhandle plassering av overskuddsmasser fra utbyggingen av næringsområdene ved Mongstad. Planen vil se på områder med permanent og midlertidig lagring, hvilke typer masser som skal plasseres og muligheter for bruk av masser i landbruket. Kommunen anfører at BKKs prosjekt bør tas inn i denne vurderingen. Målet for kommunen er at planen skal være ferdig sommeren 2015. Eventuelt bør det etableres et midlertidig deponi, der massene flyttes i etterkant i henhold til kommunedelplanen. Kommunen anfører også at alternativ plassering av massene ikke er tilstrekkelig utredet, og nevner

for eksempel flystripa, fremtidig næringsområde nord for landfallet, fyllmasse til kaianlegget og næringsområder på Kaland. Selv om massene gjøres tilgjengelige for grunneier for senere utnyttelse, vil det være en betydelig kostnad med å flytte massene som i praksis gjør det umulig å nyttiggjøre seg dem.

I BKKs kommentar til klagen fra Lindås kommune, skriver selskapet at planene om deponi i Mjåsundet har vært kjent i god tid, blant annet gjennom oppslag i lokalavisen. Det er ingen som har meldt sin interesse for overskuddsmassene. Selv om noen skulle være interessert, vil det likevel være en relativt stor kostnad knyttet til uttransport av massene. Videre vil grunneier beholde eiendomsretten til massene, og vil senere kunne nytte disse etter nødvendige myndighetsavklaringer.

Departementet er enig med BKK i at lokaliteten for massedeponiet i området der sjøkabelen tas i land og overgangen til luftledningen etableres, er den beste. Denne lokaliteten medfører minimalt med transport som er en fordel både av hensyn til kostnader og miljø. Området deponiet er planlagt i, er også et sted som uansett vil bli preget av tekniske inngrep, som kabelgrøft og overgang til luftledning. Departementet forutsetter at terrenget så langt det er praktisk mulig vil bli tilbakeført til opprinnelig tilstand etter anleggsarbeidet, men legger til grunn at inngrep i fjell vil gi noen varige spor. Departementet mener det i alle tilfeller ikke er tidsmessig forsvarlig å avvente en kommunedelplan for massehåndtering, da planen er planlagt å bli ferdig sommeren 2015. Å etablere midlertidig deponi, med senere flytting, vil gi høyere kostnader enn å etablere permanent deponi samtidig med etableringen av kraftledningen.

Departementet finner at permanent massedeponi ved Mjåsundet er samfunnsmessig rasjonelt og har større fordeler enn ulemper, jf. energiloven § 1-2.

Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs vedtak av 11. juli 2014 der BKK gis tillatelse til å bygge massedeponi og samtykke til ekspropriasjon for rettigheter for adkomst og skogsrydding, stadfestes.

Departementets vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adressliste

BKK Nett AS	Postboks 7050	5020	BERGEN
Lindås kommune		5914	ISDALSTØ
Advokatfirmaet Harris	Postboks 4115 Sandviken	5835	BERGEN